

Apriona germari, Apriona rugicollis en Apriona cinerea (Eppo-codes: APRIGE, APRIJA, APRICI)

Type organisme: Insect (Boktorren; Engels: Longhorn beetles)

Status: EU-status: Quarantaineorganismen, niet aanwezig in Nederland

1. Waardplanten

Alle drie *Apriona*-soorten hebben loofhout-soorten als waardplant. *Apriona germari* en *Apriona rugicollis* hebben een zeer brede waarplantenreeks, voornamelijk in de families Salicaceae, Moraceae, Ulmaceae en Rosaceae. Belangrijke waardplanten (voor één of beide soorten) zijn Artocarpus, Broussonetia, Ficus, Crataegus, Enkianthus, Malus, Morus, Populus en Salix. *Apriona cinerea* komt voornamelijk voor op Morus, Ficus, Prunus, Pyrus, Populus en Salix.

N.B. De larven komen ook voor in bonsais en in (verpakkings)hout.

Een actueel overzicht van de waardplanten vindt u [hier voor *Apriona germari*](#), [hier voor *Apriona rugicollis*](#) en [hier voor *Apriona cinerea*](#). Houd er rekening mee dat er mogelijk nog andere waardplanten zijn.

2. Symptomen

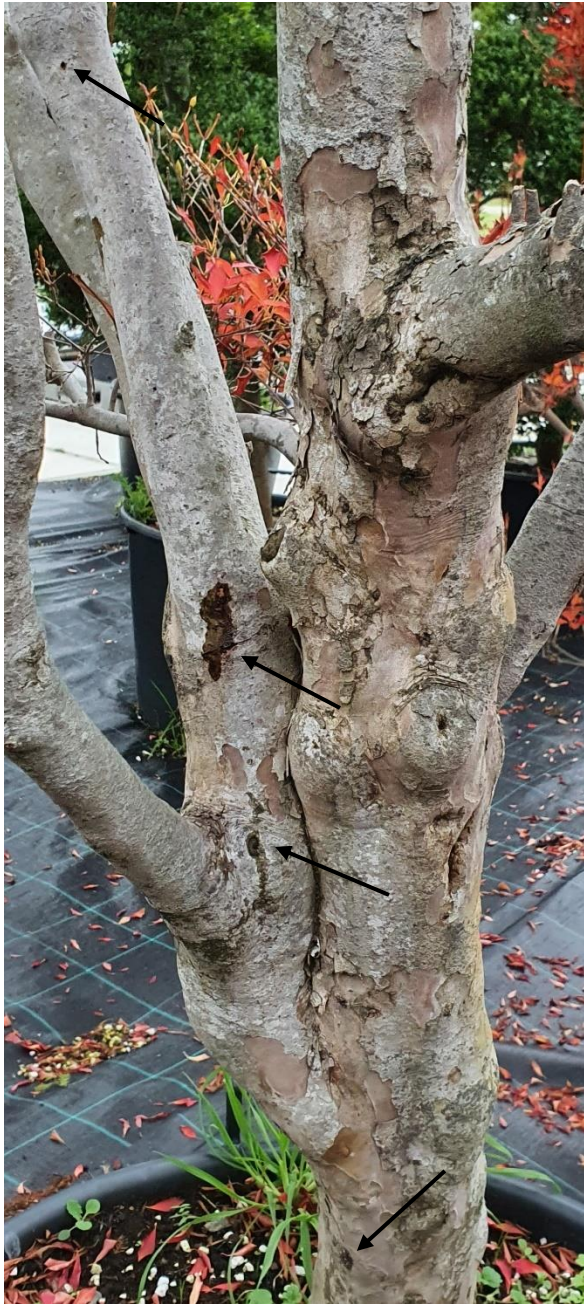
- Ronde uitvlieggaten tot circa 17 mm doorsnee in de tak, stam of stambasis, die kunnen 'bloeden'.
- Een rij verdikkingen of andere schade aan de bast hoger op de stam of in dikkere takken; deze symptomen worden veroorzaakt door de larve en vormen vaak een verticale lijn. De schade is te zien door bloedingen en/of houtdeeltjes die uit gaten in de bast komen.
- Boormeel ('zaagsel') op de stam en takken, en/of aan de basis van de boom.
- Circa 1 cm grote U-vormige afzetplek van een eitje in de bast van takken van circa 1-2 cm doorsnee, of op de stam hoger in de boom. Op deze plek kan de boom bloeden.
- Schade op takken of stam door hakkende spechten op zoek naar larven.
- Boorgangen zowel net onder de schors als dieper in het hout. Doorsnede ovaal, tot 3 cm breed, met daarin kleine houtdeeltjes (grof 'zaagsel' / 'splinters').
- Schilvraat aan jonge takken, door rijpingsvraat van de kever; dit kan de tak volledig ringen.
- Slechte bladstand en afgestorven takken door verstoorde watertoevoer.

Afhankelijk van de soort zitten de gaten, en larven, hoger of lager in de boom. De adulten zijn op alle bovengrondse delen te vinden. De symptomen zijn niet specifiek voor deze boktorsoorten, maar kunnen door meerdere grotere borende insecten worden veroorzaakt.

Boven: U-vormige schade in de bast van moerbeï door ei-afzet van *Apriona germari*. © EPPO, Franck Hérard.

Links: symptomen van *Apriona* op Enkianthus. Linkerpijl: larve-gat, rechterpijl: larve-gat met haksporen door specht. © NVWA.

Diverse symptomen door *Apriona* op Enkianthus. Donkere vlekken zijn (oud) boomsap. © NVWA.

Oude (dubbele) boorgang met typisch ovale vorm van boktor op Enkianthus. © NVWA

Boorgang van *Apriona germari* in verpakingshout. © Australian Government, Dep. of Agriculture, Fisheries and Forestry (<https://www.agriculture.gov.au/biosecurity-trade/import/arrival/pests/brown-mulberry-longhorn-beetle>)

3. Waarnemen

Beschrijving

- Ei Crèmewit, 5-7 mm lang.
- Larve Pootloos; crèmekleurig met kleine, bruine kop. Volgroeide larven tot 7 cm lang en circa 1 cm breed. Bij grote larven is achter de kop een bruinig halsschild met spikkels te zien. Het lichaam is vooraan breder dan verder naar achteren; achterste delen soms wat gezwollen.
- Pop Crèmekleurig tot bruinig, tot 5 cm lang; deze zit in een cocon van houtdeeltjes. De vleugelaanzet, pootjes en (lange, gekrulde) antennes liggen los tegen het lijf (bij poppen van een mot/vlinder zijn deze met het lijf vergroeid).
- Kever Ongeveer 1,5 cm breed en 2,5 - 5 cm lang. Antennes zwart/grijs gestreept, minimaal even lang als het lichaam. Door dichte beharing lijkt de kever grijsig-olijfgroen. Halsschild met scherpe punt aan de zijkanten. Het bovenste deel van de dekschilden heeft donkere spikkels (bultjes). Oudere exemplaren hebben vaak donkere plekken op de dekschilden, doordat de beharing weggesleten is (zie ook 'Soorten die erop lijken').

De kenmerken van ei, larve en pop gelden voor veel van de grotere soorten boktorren.

Ei van *Apriona germari* in een tak van *Morus alba*. © Franck Hérard, EPPO.

Typische larve van een boktor (foto = *Anoplophora*).
© Franck Hérard, European Biological Control Laboratory, EPPO.

Larve van *Apriona* op Enkiantus.
© NVWA.

Kop (rode pijl) en halsschild (blauwe pijl) van larve van *Apriona germari* © C. Schweiger, BFW.

Pop van een boktor. @ USDA-Aphis
<https://web.archive.org/web/20061001175244/www.aphis.usda.gov/ppq/ep/alb/gallery>)

Kever van *Apriona rugicollis*; pijl wijst naar scherpe punt aan halsschild © Dearufo, uk.iNaturalist.org.

Kever van *Apriona germari* met vraat aan de bast van een moerbeitwijn. © Franck Hérard, EPPO.

Mannelijke kever van *Apriona rugicollis*. © C Magellanes, EPPO.

Oudere *Apriona rugicollis* kever met weggesleten haren. © Bloodless hunting, uk.iNaturalist.org

Wanneer en hoe waar te nemen

Een eitje wordt afgezet in een U-vormige snede in de bast; deze snede is te zien, maar het eitje zelf is moeilijk te ontdekken. Boorgangen zitten zowel direct onder de bast (jonge larven en pop), als dieper in het hout (oudere larven). Ze lopen voornamelijk in de lengterichting van het hout. Bij *Apriona rugicollis* en *Apriona cinerea* kunnen de gangen doorlopen tot in de wortels; het uitvlieggat van de kever zit dan vlak boven de grond.

Larven kunnen het hele jaar aanwezig zijn, omdat de levenscyclus varieert van één tot drie jaar. Ze verpoppen in het voorjaar in een popkamer net onder de bast omgeven door houtdeeltjes. Larven en poppen zijn alleen te detecteren door in de boom te zagen. Adulten (kevers) zijn aanwezig van mei tot oktober, afhankelijk van de soort. De kever vreet aan de jonge bast van twijgen (rijpingsvraat). Ze is meestal te vinden vlakbij de plant waar ze uit is gekomen, maximaal binnen een straal van enkele honderden meters. N.B. De kevers kunnen ook voorkomen en meeliften op andere planten dan de waardplanten!

Waar komt het organisme voor

Een actueel overzicht van de verspreiding vindt u [hier voor *Apriona germari*](#), [hier voor *Apriona rugicollis*](#) en [hier voor *Apriona cinerea*](#). Houd er rekening mee, dat ze mogelijk ook nog in andere landen voorkomen.

Soorten die erop lijken

De drie quarantaine *Apriona*-soorten lijken sterk op de grote populierenboktor (*Saperda carcharias*). De grote populierenboktor boort alleen in populier; ze is vrij algemeen in veel Europese landen, maar in Nederland zeldzamer. Ziet u een kever die op *Apriona* lijkt, raadpleeg dan altijd een expert. Larven en poppen van *Apriona*-soorten kunnen alleen door een expert worden onderscheiden van andere boktorsoorten waaronder [Anoplophora-soorten](#) en [Aromia bungii](#).

Daarnaast zijn er rupsen die vergelijkbare gangen maken. De eveneens crémewitte rups van de hoornaarvlinder (*Sesia apiformis*) wordt uiteindelijk ca. 4 cm lang en komt voornamelijk voor op populier en soms op wilg. De rups van de wilgenhoutvlinder (*Cossus cossus*) wordt tot 10 cm lang en is eerst roze tot uiteindelijk donkerrood. De rups van de gestippelde houtvlinder (*Zeuzera pyrina*) wordt ca. 4 - 5 cm lang en is wit, maar met zwarte stippen op het lijf; deze maakt ronde boorgangen centraal in de tak. De rupsen van de twee laatste soorten hebben meerdere soorten waardplanten. De rupsen van alle drie soorten hebben vooraan drie paar (korte) pootjes, en op de buik 8 kransjes van donkere streepjes (haakjes); larven van *Apriona* hebben geen pootjes en missen ook deze kransjes.

Poppen van motten zijn duidelijk te onderscheiden van poppen van boktorren, doordat bij motten de antennes, vleugels en poten vergroeid zijn in de pop.

Larve van de populierenboktor.
© Gyorgy Csoka, Hungary Forest Research Institute, Bugwood.org

Kever populierenboktor.
© Wikimedia Commons

Rups van de populierenwespvliinder (lijkt op rups van de horzelvliinder) met 3 paar korte pootjes (pijl'tjes) en 8 kransjes van donkere streepjes op de buikzijde (omcirkeld).
© Ruben Meert

Rups van de gestippelde houtvlinder met 3 paar korte pootjes en 8 kransjes van donkere streepjes op de buikzijde. © Ruben Meert

Volgroeide rups van de wilgenhoutvlinder (wilgenhoutrups). © Gyorgy Csoka, Hungary Forest Research Institute, Bugwood.org.

Pop van de wilgenhoutvlinder.
© Gyorgy Csoka, Hungary Forest Research Institute, Bugwood.org.

4. Wat te doen?

Melden bij (vermoeden van) vondst

Deze organismen hebben de quarantainestatus of er gelden noodmaatregelen voor. Neem direct contact op met uw keuringsdienst of de NVWA, indien u een besmetting met dit organisme vermoedt. U mag geen plantenpaspoort uitgeven, en geen handelingen doen met, of bestrijding uitvoeren op betreffende planten, totdat uw keuringsdienst of de NVWA uitsluitel geeft.

Voorkomen van verdere verspreiding en bestrijding

Probeer mogelijk besmette planten fysiek gescheiden te houden van andere planten, maar zonder deze te verplaatsen, en neem dan direct contact op met uw keuringsdienst of de NVWA.

5. Meer informatie

Verdere informatie kunt u vinden op:

- [EPPO *Apriona germari*](#)
- [EPPO *Apriona rugicollis*](#)
- EPPO [Apriona cinerea](#)
- [Wilgenhoutvlinder \(*Cossus cossus*\)](#)
- [Gestippelde houtvlinder \(*Zeuzera pyrina*\)](#)

6. Opmerkingen/aanvullingen

Heeft u een vraag, opmerking of aanvulling over deze informatie, stuur deze dan naar het [Klantcontactcentrum](#) van de NVWA.